

Юрій ЗАВІЙСЬКИЙ

Слово „аборт” походить від латинського слова “abortio”, “abortus” (дослівно – викидень), і означає знищення людського зародку в матці або у фаллопієвих трубах, шляхом механічного чи хімічного втручання в організм жінки.

Випадки, які можна назвати абортom, а які ні: без сумніву, аборт є вбивством людського ембріону в лоні матері в термін до 28 тижнів, тобто до моменту, коли можливе народження здатної до життя дитини поза тілом матері. Крім того, абортom є випадки, коли вбивається дитину в лоні тільки тому, що виявлено у неї вади чи відхилення в розвитку, а також випадки, коли переривається маткову вагітність з огляду на стан здоров'я жінки (аборти з медичних міркувань). Також, йдучи за вченням Церкви, під абортами слід розуміти і знищення ембріонів, що знаходяться поза межами материнського лона, під час експериментів, штучного запліднення або з метою отримання біологічних матеріалів різного призначення.

Не підлягає під категорію абортu кожна „чистка” матки після природного викидня чи замерлої вагітності; а також не є абортom випадок, коли рятується життя і здоров'я жінки у випадку позаматкової вагітності.

Робиться страшно, коли бачиш, як сьогоденне суспільство досить легко з великою довірою відноситься до абортu, так, начебто це було видалення зуба чи операція з апендициту. Вагітність нині сприймається як хвороба, а абортивні препарати - як лікарства (наприклад, в деяких країнах вагітним жінкам не виплачуються дотації на купівлю лікарств, зате, абортивні препарати і контрацептиви видаються безкоштовно). Більш того, популярні ЗМІ сьогодні дуже вміло ведуть проабортивну пропаганду, називаючи страшні речі гладкими словечками. Багатьох жінок переконується в корисності і „чудодійності” гормональних і проабортивних препаратів, які нібито „володіють широким спектром доброякісних лікувально-оздоровчих ефектів”, тим самим, вводячи їх в оману, нав'язують їм хибну думку відносно справжнього характеру цих препаратів і їх побічних наслідків. Це ж стосується і абортu, який за своєю суттю є страшним вчинком. Існує ніби своєрідна змова мовчання про те, що стосується його небезпеки для жінки і дитини. Дуже мало в медичній чи то в повсякденній пресі приділяється увага фактам, зафіксованих в країнах, де аборт є дуже широко розповсюджений. Відомо, що щорічно тільки офіційно у цілому світі робиться 53млн. абортів. А скільки їх робиться неофіційно, відомо лише одному Богу! Та й це очевидно, адже яка організація погодиться сказати правду про аборт, якщо вона має із індустрії вбивства ненароджених дітей фінансову вигоду.

Трансформація суспільної свідомості, що проходить сьогодні в цілому світі, в тому ж числі і в Україні, під впливом ідеології смерті, яку несе популярний в наш час ліберальний рух, приводить до принципової зміни концепції людини. Відмовившись від ідеї богоподібності і

опираючись на багаточисельні лозунги і аргументи пропагандистського характеру ідеологів смерті: „свобода вибору”, „свобода розпорядження своїм тілом”, „плід є частиною тіла матері” і т. д., частина суспільства об'являє людину „нелюдиною”. На цьому твердженні вони побудували оправдання абортів, заявляючи, що ембріон, якщо він не прожив в лоні матері, наприклад, 12 тижнів чи не набрав 500 грам ваги і т.д. - не людина, а отже, можна вбити.

Однак, треба сказати, що до проблеми абортів є і інший погляд, який сьогодні стверджує не лише з богословсько-філософської чи психологічної точки зору, а й з наукової, що життя людини все ж таки починається з хвилини зачаття, і в тому немає жодних сумнівів, а аборт, як методу геноциду в суспільстві, немає місця.

ПОГЛЯД ЦЕРКВИ ТА ДЕРЖАВИ НА АБОРТ

Питання про перешкоди щодо народження дітей з точки зору як державного законодавства, так і вчення Церкви було актуальним у всі часи, і характерно, те, що до початку 20 ст. воно вирішувалось однаково - аборт вважався грубим порушенням основних прав людини, кримінальним посяганням на повноцінне людське життя, а тому був забороненим. У 20 ст. ставлення до абортів з боку державного законодавства було радикально переглянуто. Аборт став розглядатись як сильний засіб контролювання народжуваністю.

Більшість країн своїм законодавством, популяризуючи право жінки „розпоряджатися своїм тілом” та ігноруючи право не народженої дитини на життя, проголошуючи, що „плід не є юридичною особою, і не до кінця ще повноцінно розвинутим, а, отже, не може бути захищений конституцією”, одна за одною почали легалізувати штучне переривання вагітності. Правда, в деяких країнах аборт заборонений і по нині, особливо у ісламських і прокатолицьких (Ірландія, Португалія, Польща та ін.).

Чомусь багато законодавців і юрис-тів вважають, що легалізація абортів є позитивним фактором, адже це дозволить зменшити велике число кримінальних (незаконних) абортів - штучне переривання вагітності, вчинене особою, що не має медичного сертифікату зі спеціальністю „лікар акушер-гінеколог”. Але сучасна статистика свідчить протилежне: кримінальні аборти, продовжують співіснувати разом з легальними, проте загальне число абортів і ускладнень від них не зменшилось, а різко збільшилось. Згідно офіційних даних, на Україні щорічно скоюється 1,5 мільйони абортів, а за неофіційними даними - близько 2 мільйонів щорічно. Внаслідок легальних абортів на Україні щорічно вмирає від 40 до 70 жінок. Єдине, що ще дотримується на сьогодні законом - це термін вагітності, за яким аборт стає кримінальним. Цей термін, в основному, обмежений 10-12 тижнями у Франції, Данії, Швеції, не перевищує 24 тижнів в Україні, Великобританії та Голландії і не має терміну взагалі у багатьох штатах Америки. Та це ви-глядає смішним, адже згідно такого законодавства впливає, що у одних країнах дитина починає бути людиною через 10-12 тижнів, в інших - через 20-24 тижні, ще в інших - життя дитини юридично починає захищатись лише після її народження. Щодо Церкви, то починаючи з I ст., Вона стверджувала, що всякий аборт є злом. Це навчання не змінилося. Воно залишається непорушним: не вбивай плід (в утробі), і не вбивай того, що народився (Дідахе 2,2); Бог, Господь життя, доручив людям високе служіння зберігати життя, і людина повинна його виконувати належним чином. Тому життя з самого зачаття повинне

бути збережене з найбільшою турботою; аборт і дітовбивство є жахливими злочинами (Gaudium et spes 51, §3).

Церква відлучає усіх тих, що зробили цей злочин (аборт) проти людського життя. „Той, хто чинить аборт, якщо мета досягнута, підлягає відлученню (великій екскомуніці)” (Кан. 1450, §1. див. Кан.762, 766-768 ККСЦ). Тим Церква вказує на важкість вчиненого злочину і на непоправну шкоду, нанесену безневинно убитій дитині, її батькам і всьому суспільству.

Згідно церковних канонів вину за аборт несе: 1) мати, що застосовує різні внутрішні і зовнішні засоби з метою видалення плоду або піддається абортивним процедурам, які здійснюються третьою особою; 2) кожен, хто радить, вчить, вимагає, примушує жінку вживати засоби, що ведуть до абортів і надає такі засоби.

Не чинить злочину: 1) той, хто виконує дії, що можуть привести до викидня, але не має такої мети; 2) пасивний свідок або асистент при аборті, який би відбувся і без його участі. На думку більшості каноністів, відлученню не підлягає той, хто при здійсненні злочину, але до виникнення результату (абортів), жаліє за свої дії і старається, хоча безуспішно, запобігти викидню.

Церква також вчить - право на життя кожної безневинної людини є невід'ємною складовою суспільства і його законодавства:

1. „... Серед основоположних прав треба відзначити право на життя і фізичну недоторканність кожної людини від зачаття і до смерті” (Donum Vitae 3).
2. „Якщо якийсь закон держави позбавляє якусь категорію людей захисту, ...то держава, тим самим, заперечує рівність всіх людей перед законом. Коли держава не використовує свої сили для служіння правам всіх громадян і особливо слабких серед них, це ставить під загрозу самі основи правової держави... Виходячи з того, що пошана і захист повинні бути забезпечені дитині з моменту її зачаття, закон повинен передбачати відповідні кримінальні покарання за будь-яке навмисне порушення цих прав” (Donum Vitae 3).
3. „З самого зачаття зародок повинен вважатись за особу; тому треба захищати його цілісність, піклуватися про нього і лікувати його, в міру можливостей, як будь-яку іншу людину”. (Катехизм Католицької Церкви, 2270-2274).

ФІЗИЧНІ НАСЛІДКИ АБОРТУ

Слід відверто сказати, що аборт є складною і небезпечною лікарською операцією, в результаті якої можуть наступити різного роду гінекологічні, фізіологічні і психічні порушення. Існує більше ста можливих ускладнень, пов'язаних з абортів. Деякі з них виявляються зразу ж, як, наприклад, прокол матки або іншого органу, конвульсії або серцевий напад. Інші ускладнення виявляються протягом декількох днів: повільна кровотеча, легенева емболія, анемія, ізоімунізація, психосоматичний біль, підвищення ризику раку молочної залози, інфекція, лихоманка.

Ось деякі із загальних фізичних ускладнень:

I. Смерть. Від 70 до 100 жінок постійно протягом року вмирає від легальних абортів. Проте, більшість цих смертей не фіксується як результат абортів.

II. Перфорація матки відбувається приблизно у 2-3% жінок, що піддалися абортів.

Більшість перфорацій під час абортів на перших трьох місяцях не діагностується і може викликати проблеми, які можуть вимагати гістеротомії (видалення матки) або іншої операції, яка сама по собі спричиняє фізичні і психологічні ускладнення. Перфорація

матки - це одне з найпоширеніших ускладнень, яке веде до важкої кро-вотечі і може привести до пошкодження інших внутрішніх органів.

III. Пошкодження шийки матки трапляється приблизно в 1% всіх абортів на перших трьох місяцях вагітності. Недіагностування шийки матки, може привести до передчасних пологів і родових ускладнень. Пошкодження шийки матки і шрами на ендометрії після абортів можуть також збільшити ризик аномального розвитку плаценти в подальших вагітностях, таким чином збільшуючи ризик появи дефектів при народженні.

IV. Рак молочної залози. Ризик раку грудей подвоюється особливо у жінок, які робили аборт перед 18-им роком життя і при першій вагітності, і ще більше збільшується після декількох абортів.

V. Рак шийки матки, яєчників і печінки. У жінок, що зробили один аборт, більш ніж в 2 рази збільшується ризик розвитку раку шийки матки, яєчників і печінки. А у жінок, що зробили більше одного абортів, ризик збільшується в 4 рази.

VI. Плацента Previa - це плацента, накладена на вхід в матку, яка викликає важку кровотечу під час пологів. Аборт збільшує ризик такого стану в 8-16 разів. Плацента Previa також підвищує ризик деформацій плоду і його смерті в лоні матері.

VII. Позаматкова вагітність. Аборт має відношення до збільшення позаматкових вагітностей в майбутньому, що може серйозно пошкодити майбутній плодючості матері і навіть її життя.

VIII. Інфікування малого тазу (ИМТ) можуть привести до безплідності і збільшити ризик позаматкової вагітності. Інше ускладнення виникає, коли не повністю видаляється „плід зачаття”. Якщо хоч частинка плаценти залишається всередині, це може призвести до важкої інфекції, що веде до сильних судом і кровотечі.

IX. Ендометрит - це інфікування ендометрії (внутрішньої поверхні матки).

ПСИХОЛОГІЧНО – ДУХОВНІ НАСЛІДКИ

Післяабортний синдром з'являється від 6 місяця до багатьох років після абортів. Те, що проявляється в перші півроку після абортів, є цілком іншим психічним розладом, т. зв. постабортним дистресом.

Прояви післяабортного синдрому.

I. Пригадування:

- нав'язливі і пригноблюючі спогади, що повторюються, пов'язані з абортів;
- пригноблюючі сни або видіння, що повторюються, про аборт або зачату дитину;
- несподівана поведінка і відчуття, що створюють враження повторного переживання абортів (самообман, галюцинації);
- інтенсивний психічний біль при зіткненні з подіями або реаліями, що символізують аборт або пригадують досвід абортів, фізичний біль (лікарні, вагітні жінки, подальші вагітності);
- симптоми „річниці”, глибокий жаль, скорбота або депресії при чер-гових річницях дати абортів або пологів дитини, знищеної під час процедури абортів, що очікувалися.

II. Уникання

Наступним елементом емоційних розладів, пов'язаних з комплексом постабортних переживань, є ситуації витіснення і втечі від спогадів, пов'язаних з абортів:

- постійне уникання і блокування думок і відчуттів, що викликають асоціації чи пов'язані з вчиненням абортів (уникання лікарень, лікарів і т.д.);

- уникання контакту з дітьми і вагітними жінками або інформації, яка могла б викликати спогади про аборт;
- неспроможність пригадати собі пережитий аборт або який-небудь важливий аспект пов'язаний з цією травмою (психічна амнезія);
- зменшений інтерес і зацікавлення до важливих життєвих справ;
- відчуття самотності і відчуженості від інших людей, втрата сенсу життя;
- самоізоляція у відносинах з іншими людьми або труднощі у взаєморозумінні з ними, брак довіри до людей;
- обмеженість у сфері почуттів, наприклад, нездатність до переживання любові і ніжності.

III. Додаткові симптоми

Всі ці елементи емоційних розладів можуть супроводжуватись (досить тривалий час) такими проявами, як безсоння; дратівливість і спалахи гніву; проблеми в зосередженні уваги; страх і надмірна чутливість, що посилюються, надмірне переживання при спогадах абортів, що повторюються; почуття провини через те, що мати ще живе, а дитина вже мертва; занижена самооцінка або нездатність пробачити себе (повторні сповіді); зловживання засобами, що змінюють настрій (алкоголь, заспокійливі ліки); Інші наслідки абортів: відчуття сорому, безнадійності, неврози, інфаркти, депресії. Для протікання постабортного синдрому характерні три типи реакцій.

Перший тип - моментальна реакція. Вона настає безпосередньо після травми або виявляється протягом року. Це пов'язано з тим, що жінка вже в перший рік не витримує напруги всередині себе і "зривається". Цей тип реакцій найбільш сприятливий для жінки, оскільки причини емоційного розладу дуже легко простежуються, що значною мірою полегшує діагностику і терапію. Проте перший тип реакцій зустрічається вкрай рідко. Другий тип реакції виражається у тому, що хворобливі процеси протікають багато років, вони стають хронічними, але витиснені з свідомості. Часом вони посилюються; найчастіше це відбувається в роковини зробленого абортів, в день народження дитини, що не відбудеться і т.п.

Найбільш поширений третій, сповільнений тип реакцій. Від п'яти до п'ятнадцяти років після абортів може не бути ніяких проявів. Багато жінок впродовж всіх цих років навіть забувають, що колись в своєму житті зробили аборт. І раптом усвідомлення того, що вони зробили, в буквальному розумінні слова шокує їх, з'являються несподівані симптоми постабортного синдрому.

Цікаво і те, що чоловіки також схильні до постабортного синдрому, хоча характер його протікання відрізняється від характеру цього синдрому у жінок, хоча б внаслідок того, що жінка пов'язана з дитиною фізіологічно, у неї відбуваються гормональні зміни і т.п.

Серед чоловіків з постабортним синдромом можна виділити два типи: 1) ті, хто хотіли дитини, а жінка не згодилася її народити; 2) ті, хто не хотів дитини (вони відчують себе монстрами). Терапія чоловіків складніша, оскільки вони не пов'язують свої проблеми з абортів.

Постабортний синдром також може діяти руйнівні і на всю сім'ю.

Використана література:

1. Безпосереднє приготування до святого Таїнства Подружжя: Навчальна програма з курсу „Перед подружжя катехиза”. - Львів, 2004.
2. Документи Католицької Церкви про шлюб та сім'ю, I-II т. - Львів ЛБА, 2002.
3. Биоетика: Учебник. Елио Сгречча, Виктор Тамбоне. - М., 2001.

4. Статевість людини // Вісник, №3. Інститут Родини і Подружнього Життя ЛБА. - Львів, 2002.

Ю. Завійський. Аборт і його наслідки // СЛОВО 1 (22) (2004-2005) 33-35